

О.В. Башкіров, Національний банк України

АНАЛІЗ СТУПЕНЯ ВПЛИВУ ФАКТОРІВ НА ДОХОДНІСТЬ РЕЗЕРВІВ (PERFORMANCE ATTRIBUTION ANALYSIS)

Національний банк України, як центральний банк країни, уповноважений законодавством здійснювати управління державним золотовалютним резервом. Одним з ключових завдань будь-якого центрального банку є підтримання монетарного режиму в країні, а управління резервами є однією з найважливіших складових цього процесу. Управління резервами з одного боку повинно асоціюватися з функцією центрального банку як гаранта стабільності грошової системи країни, з іншого – має практичну мету – одержання максимально можливого прибутку.

Але, як відомо, кожне намагання підвищити доходність активів пов'язане зі зростанням ризиковості. Як інституція, що працює к державними коштами, Національний банк України в першу чергу сфокусований на дотриманні надійності вкладення резервів і ліквідності. Але, все ж таки, питання покращення ефективності управління резервами є також дуже важливим.

З огляду на все вищесказане, до управління резервами необхідно застосовувати найкращий аналітичний інструментарій. Одним з таких інструментів є аналіз ступеня впливу факторів на доходність резервів (performance attribution analysis).

Задачею аналізу ступеня впливу факторів на доходність резервів є одержання повної картини стану резервів: їх структури, ризиковості, доходності, і, насамперед – чіткого з'ясування і класифікації факторів одержання прибутку (або збитку), та пошук найбільш оптимального поєднання позитивних факторів та можливості обмеження негативних. Тобто аналіз ступеня впливу факторів на доходність резервів спрямований на одержання максимального прибутку за умови дотримання прийнятих обмежень за рівнем ризику.

Процес аналізу ступеня впливу факторів на доходність резервів потребує тісної співпраці керівництва і підрозділів банку. При цьому основною функцією керівництва є ідентифікація основних факторів одержання прибутку, їх залежності від коливань фінансового ринку, визначення стратегії і переліку фінансових інструментів для інвестування, а також контроль результатів управління резервами. Завданням підрозділу ризик-менеджменту є кількісний аналіз рівня ризиків, оцінка співвідношення ризику і доходності, аналіз інвестиційного еталону, пошук “слабких місць” в портфелі та інвестиційному еталоні. Підрозділ управління резервами повинен здійснювати інвестування опираючись на вказівки керівництва та інформацію, одержану від підрозділу ризик-менеджменту.

В теорії і на практиці можна вирізнити багато факторів одержання прибутку (або збитку). Критерії сегментації факторів залежать від специфіки інвестування та уподобань інвестора.

З метою наочності, спрощення і практичної корисності, пропонується наступна структура аналізу ступеня впливу факторів на доходність резервів:

1. Прибуток, одержаний від утримання цінних паперів.
 - 1.1. Фактор “часу”.
 - 1.2. Фактор “кривої дохідності”.
 - 1.3. Фактор “спреду”.
2. Прибуток, одержаний від розміщення грошових коштів.
3. Інші джерела одержання прибутку.

У дослідженні докладно розглядається аналіз ступеня впливу факторів за запропонованою структурою, викладені переваги і недоліки цього методу.